3. III, 1937
5

P III 1858

„Cine renunţă la mormânt, renunţă la înviere. Pentrucă, condiţia învierii stă în acceptarea prealabilă, neşovăitoare, senină, a durerilor şi apăsării mormântului".

ICONAR

LEI 5

Directori Liviu Rusu, Mircea Streinul

Redacţia şi Administraţia Cernăuţi, Piaţa Unirii 3

Apare lunar
Abonamentul anual 60 lei

„Amintiri din Jilava"

Prima arestare

Pe la ora 2 sau 2½ soră-mea bate speriată la uşă: Armata!

Inţeleg că e poliţia. Sar din pat şi aprind lumina.

In aceeaşi clipă uşa e sgâlţâită violent. Deschid. In odaie năvălesc cinci sau şase comisari.

Nevastă-mea s'a sculat şi e... Şi-a aruncat un şal pe umeri. E palidă dar deloc speriată. In schimb mamă-mea şi soră-mea nu-şi revin uşor în fire. Stau în holl ţinute la „respect" de baionetele celor doi jandarmi, cari străjuesc intrarea în cameră. Tatăl meu, bătrân, e însă furios. Pretinde mandat de arestare, procurori şi alte bazaconii. Injură guvernul. Il trimit la culcare.

Cel mai în vârstă dintre comisari dl. Ilie Gheorghe, cum am aflat mai târziu — mă întreabă ceremonios:

Dvs. sunteţi dl. avocat Mihail Polihroniade?

— Da. E vorba de o percheziţie sau de o arestare?

— Imbrăcaţi-vă!

— Aveţi mandat de arestare?

— Avem!

— Pot să-l văd?

— Lăsaţi că vi-l arătăm noi mai târziu.

Noroc că n'am prea multe scrupule legaliste. Dealtfel îmi dau seama că orice opunere ar fi zadarnică şi că adept al forţei cedez forţei. Incep să mă îmbrac.

Dl Ilie Gheorghe nu mă slăbeşte din ochi!

E înalt, gras, cu faţa roşcovană şi părul cărunt. Are „un bon papa" dar are experienţă şi nu m-aşi mira dacă, din când în când, şi-ar răcori palmele solide pe faţa vre'unui delicvent purpuriu.

Ceilalţi comisari au început să cotrobăească prin odaie. Pernele sunt palpate, salteaua supusă unui examen de elasticitate, somiera e întoarsă pe dos. Draperiile ferestrelor sunt viguros scuturate. Soba pare a fi un obiect foarte primejdios. E cercetată în fel şi chip. Pereţii sunt ciocăniţi, ca din întâmplare.

Mai greu e cu cărţile, care trebuesc scuturate toate. Noroc că se ocupă trei comisari cu această importantă operaţie. La birou s'a instalat personajul mai interesant din bandă. Comisarul Niculescu. Are vre'o 40 de ani, de statură mijlocie, ras, faţa tânără şi părul alb colilie. Tip de poliţist din filmele americane. Incontestabil inteligent şi cu mult „flair". Pare că m'a cântărit repede. Pentru el sunt o gâscă în materie de comploturi. Răscoleşte totuşi conştiincios vre'un sfert de oră printre fişe, hârtii, dosare.

— Ce faceţi cu atâtea hârtii d-le avocat! Ne pierdem o grămadă de vreme. N'a găsit nimic!

— Plecăm d-le Şef?

Dl Ilie Gheorghe are însă experienţă şi ... răbdare. la el în primire biroul în timp ce dl Niculescu se aşează în fotoliu şi aprinde o ţigară.

Imediat a găsit ceva suspect.

— De unde vine asta?

Imi întinde o scrisoare primită acum patru ani dela dl Mircea Eliade dela Calcuta.

— Din India!

Dl Ilie Gheorghe pune scrisoarea suspectă deoparte.

— Dar ăsta cine e?

Hotărât Mircea Eliade mi-a părut întotdeauna dubios. Poliţia îmi confirmă simţămintele obscure. Fotografia e tot a lui Mircea Eliade cu barbă şi învelit într'un cearceaf murdar. E fotografia lui de Joglin dintr'un ashram în Himalia.

Vrednicul poliţist nu i satisfăcut de explicaţiile mele de aceia pune şi poza de o parte. Peste vre'un ceas a făcut o grămăjoară de lucruri suspecte: o agendă, o scrisoare dela Petre Comărnescu, din Los Angelos, un caet de notiţe şi rezumate din cărţile citite, câteva fişe. In schimb mi se restitue respectuos un bilet al d-lui Victor Iamadi, care va constitui o piesă esenţială în proces.

Percheziţia în cameră s'a terminat. Ieşim acum pe sală. La fiecare uşă câte un jandarm cu baionete la armă.

Dl Ilie Gheorghe cercetează cu luare aminte dulapul. Răstoarnă toate rufele, scutură hainele şi le scotoceşte prin buzunare, îşi bagă nasul în pantofi, le pipăie pielea şi le ciocăneşte talpa.

Trecem acum în odăile părinţilor, apoi în pod, pe urmă la beciu, în bucătărie, în baie.

Pe la cinci suntem gata. Imi iau ziua bună dela ai mei, sunt sigur că peste două trei ceasuri voiu fi înapoi Mi se va lua o declaraţie şi atât.

O nevoe mă sileşte să mă abat din drum. Cer întâiu îngăduinţa d-lui Ilie Gheorghe. D-sa mi-o acordă graţios, dar... mă însoţeşte.

Ciudată senzaţie!

Sunt oarecum jenat. Dl Ilie Gheorghe mă priveşte calm dar insistent.

Renunţ. Pornim la chestură

Alaiul nostru e destul de mare. Dl. Ilie Gheorghe, dl Niculescu, alţi trei sau patru subcomisari, un agent în civil şi doisprezece jandarmi.

Nu-mi închipuiam că sunt atât de periculos.

Drumul până la chestură îl facem în tăcere.

La chestură sosesc ultimul.

In sala mare dau de Sterie Ciumetti, de Părintele Georgescu-Edineţi, de asistentul Universitar Vasiliu şi de alţii.

Ciumetti e vesel şi mândru. Ca să-l aresteze pe el singur acasă la Căpitanul, s'au deplasat chestorul, trei plutoane de jandarmi cu un căpitan, doi locotenenţi şi doi sublocotenenţi, o cisternă cu pompierii respectivi, treizeci de agenţi şi puzderie de comisari, subcomisari, gardieni, etc.

Straşnic de bine informată e poliţia noastră:

Părintele Georgescu-Edineţi, mic, slab, palid, cu o bărbuţă rară, cu ochii blajini pare desprins dintr'o icoană. A fost luat mult mai brutal şi preoteasa e bolnavă. Se apleacă abătut spre mine.

— Mi se pare că ne duce la Jilava!

(Continuare în pag. 4-a)

POETUL

Marele violoncel de nenufar,
din a cărui coastă m'am născut,
îngerii'l căutau pe un hotar
de mărgăritar și crin zăcut.

Port sărutul dimineților pe buze,
pasul meu pe flaute să calce.
Mările mi-au încrustat în piept meduze
și pe tâmple mi-au suflat cununi de alge.

Am descins din hoinăreala de văpae
a cometei haimanale prin rubine.
Umbre mă gonesc să mă despoae
de frunzișul de-aurori sburlit pe mine.

Veacu-mi stinge coastele solare
din speteze aurii de curcubee,
ca să-mi spargă felinarele pe care
le-am adus din mari casiopee.

Anii lumii cască negre funii
să-mi sugrume lebede, gazele.
Pajuri verzi vin din tărâmul lunii,
sfârtecându-mi măruntaele cu stele.

Mă alungă roți locomotive
și mă flueră furnale și maidane
curg lumină printre rotative
străzile mă scuipă din burlane.

Nu am inimă ci rana unei rodii,
ciugulită de luceferi și poeme.
Gardurile când mă latră cu jigodii,
plâng privighetori în os cu steme...

Numai florile — când trec cântând — se-adună
și doar noaptea cresc pe cer și mă resfir
proectându-mă, înalt de vis, pe lună:
Umbră uriașă de safir.

RADU GYR

Portativ rural

Poteca se'nchide'n îngânare
de urcuș jucăuș de fagi;
înfiptă'n perete de zare,
licăre călăuză de magi.
Să pască stelele cioban noptatic,
mână ciopor de miori, singuratic.
Gângură lin, fâș, fâș, alunii;
pe cer se gudură păunii.
Prin rariște de răchită
noapte — adulmecă ispită.
Nechează murgul la scară,
mâine iar'il satul pară;
pentr'un drag de ibovnică,
cu arnici țesute'n chică.

NICULAE RUSU

TESTAMENT

Mâne-oi fi în vișini și în zarzări și'n țărână
Să mă vermuie tristețile'n uitare...
Lângă crucea ce mi-ați rânduit-o creștinește'n mână
Vreau să-mi tângui sufletul și ultima chemare.

Am pierdut un braț în iureșul dela Băltoaca
Și-am cerșit dreptate pentr'un petec de pârloagă.
Dar la urmă tot căsuța mea, săraca,
Ea, mi-a strâns cărările de-o viață'ntreagă.

V'auzii, sub seri, cântând, prin sat, de-o Țară nouă,
C'o să fiți stăpâni din nou la noi acasă...
Dumnezeu să vă deschidă mintea măcar vouă.
Noi avurăm lege mașteră și ticăloasă.

Las bordeiul și ogorul de pe dealul morii,
Pentru cântecele lor și pentru dragostea de țară.
Să le stăpânească pe vecie cuibul „Nicadorii"
Ca să-mi cânte „Printre ramuri", cea din urmă oară.

Și le las avutul meu întreg cu dreaptă vrere
Dac'ar fi al meu le-aș da tot lanul,
Și acum că mă sfârșesc și nu mai am putere
Plâng că n'am avut noroc să-l văd pe Căpitanul!

VASILE I. POSTEUCĂ

CODRII

Sună'n brazi metalul, sec,
rupând liniștea'n păduri...
Cresc ecou în mii de guri
și mari neguri vin și trec.
Buciumă în codrii jalea,
și duc apele în șesuri
cânturi pline de'nțelesuri,
cât e munte cât e valea.
Povestirile să-și spună,
urcă umbre pe poteci
până în văzduhuri reci,
drum de stele și de lună.
Pe dumbrăvi sună talanga
și hățișurile tac,
peste zariște de veac
codrul își îndoaie creanga.

GEORGE NIMIGEANU

Belșug de toamnă

Sufletul, mi-l prăjmui cu nuiele,
curte pentru mare bogăție,
c'o să-mi toarne Maica Sân'Marie
spuma frământărilor de stele.

Seara printre picuri de lumine;
de uluci s'or sparge flori de umbră,
va rămâne noaptea sumbră
pentru cei ce nu vor să se 'nchine.

A. BOGACI

Sat pustiu

Au plecat haiduci, plecat,
In codrul întunecat.
Au rămas în sat copii
Pentru grelele urgii
Şi femei ne-ajutorate
Pentru vremuri blestemate.
Sat cu streşini putrezite
Şi cu datini amorţite ; —
Sat flămând de cântece
Zări de vis să spintece
A pornit din adâncimi
Ne pătrunse afunzimi —
Vechi cărări să-şi dărue
Vremile să nărue ;
Visul ca azuru' e
Vremile să urue . . .
Codrii să se clatine
Să'nverzească'n datine . . .

Din ciclul „Pădurea" GRIGORE BUGARIN

Gravură în lemn

Cad ploi albastre pe păduri,
Ploi albastre în poieni ierboase.
Pâcle moi, conturează case,
Intre arbori luminoşi, case suri.

Frunzele plantelor reci,
Au luciu de metal şi s'apleacă :
Dumnezeu, cu glas dulce de prisacă,
Mână cerbi de aur, pe poteci.

Fagii s'au aplecat şi ei,
Grei de muşchi, s'au aplecat din şele.
Crengile sunt grele, foile sunt grele,
Stropii de ploaie, picură grei.

TEOFIL LIANU

Neastâmpăr

In fiecare noapte îngrop desnădejdile mele
sub lespedea luminii ce cade din stele.
Durerea o strivesc ca pe-o şopârlă,
m'adăp din roua florilor ca dintr'o gârlă,
ascult cum gem sub brazdele de lut, străbunii
şi gândurile cresc în mine ca gorunii ;

iar când în suflet se stârneşte vijelie
dau chiot către fraţii mei de haiducie
şi'n preajma focului aprins în rariştea pădurii,
aştept să treacă Domnul Tudor cu pandurii,
viforoşi, să coborîm la sate
cu sufletul şi durda să împărţim dreptate
ţăranilor, ce dorm trudiţi în bătătură,
cu nufărul durerii înflorit pe gură.

ŞTEFAN BALACI

Vecernie în Arboroasa

Trudită, ziua va apune —
cântec lin peste codri şi păşune.
Stelele le simt tot mai aproape
lângă inimă, lângă pleoape.

Cetatea parcă-i mai tăcută . . .
Doar câte-un oştean îşi mută
steaua, departe'n vre-o poiană,
şi-o cântă poeţii din peană.

Coboară'n orgă de azur, seninul,
cucernic viers de Rilke şi Streinul.

Grădină-a Domnului de har —
ţinutu-i numai duh legionar.

Bisericii cu voevozi îi creşte
dintre veacuri, chipul, îngereşte.

GH. ANTONOVICI

Rugăciune

Din lanţurile humei, Doamne, azi rostesc
Senină rugă — braţ de viorele,
Şi-aprind credinţei, să Te preamăresc,
Tămie tînără şi-un snop întreg de stele.

Eu nu mă supăr, Tată, pentru chin.
Viaţa este-o treaptă de durere.
De-aceia suferinţele le'mbrăc în crin,
Şi lipsei storc a nemuririi miere.

Avutul altuia nu-l vreau. — Mă chiamă
Doar vraja Cosînzenelor de nea . .
Să am o pîine pentru mîine, — nu aramă,
Să-mi fie gîndul clar de-albstră stea ;

Iubita mea : un sunet de vioară,
Vreau vinelor să toarne jar şi vin. —
Iar dacă prea ades la dînsa gândul sboară
Nu-i, Doamne, vina mea, ci-i legea Ta, —
Amin !

PAVEL P. BELU

POEM

Când bucuria'n mine se tângue şi moare
Tu viscoleşti luceferi şi troeneşti cu floare.

Când ard tristeţi şi visuri se risipesc pustii
Tu îmi doineşti în suflet cu svon de bucurii.

Când inima-i bolnavă şi gândul amorţit
Tu vii tiptil în casă şi totu-i lămurit.

Cu iarna ce boceşte nebună la fereşti
M'aştepţi la gura sobei cu sacul de poveşti.

Când primăvara vine cu stol de rândunele
Pe aripa lor mică te'ntorci şi tu cu ele.

C. ŞTEFĂNIU

Svârcolirea sfârlagilor

Cutreeram dăunăzi, pe jos, câteva sate ale judeţului Hotin, în tovărăşia camaradului Surdu, un suflet de om bun şi vioi, drept şi hotărît, de care ţi-i drag ori de câte ori îl vezi. Dupăce trecurăm prin Mămăliga şi Negrinţi, unde maserăm o noapte în casa caldă şi primitoare a camaradului Ţăruş, ajugem, a doua zi, la Criva, o comună mare pe valea Prutului. Vremea rea, ca niciodată. Apăraie, drumurile şi cărările desfundate, noroiu de te cufundai pân' la genunchiu. Cerul posomorît cernea o lapoviţă subţire şi deasă. Umezeala rece te pătrundea pân' la oase, dar se oprea la marginea sufletului. Dincolo de această margine, în suflet, era bine. Eram mereu veseli şi dornici de treabă. Şi cum mergeam aşa, înglodaţi şi cutremuraţi de frig, dar cu inima caldă, iată că dăm peste un om ce-şi păştea oile. Stătea şi el sgribulit, îngrămădit într'un suman mai vechi şi cârpocit, cu bota subsuori şi se uita dus la oile lui. Cine ştie ce năcazuri îi înegurau sufletul! Bucuroşi că mai întâlnim şi noi un român, în calea noastră, îi dăm bineţele: Bună ziua, bade!

Ni se uită drept în ochi, dar ne răspunde numai cu jumătate de gură: — 'nă dzâua!

Noi, cum eram înfriguraţi şi n'aveam când să mai lungim vorba, o dăm de-a-dreptul:

— Ia'ascultă, bade, Legionari sunt pe aici, prin comuna d-voastră? Faţa i se desgheţă dintr'odată, zbârciturile i se netezirâ şi ne răspunse acum cu glas mai plin:

— Apoi, cum n'or fi?

— Nu cumva eşti şi d-ta legionar?

— D'apoi ce să fiu?

Dupăce-l mai descoasem noi şi vorbim cu el ce trebuia, o luăm înainte spre locul unde aveam să ţinem şedinţa de cuib. Cum mergeam acum pe marginea căii ferate, iată că dăm peste câţiva lucrători care îndreptau linia. Erau vreo 5 oameni mai în vârstă. Din vorbă'n vorbă, îi întrebăm:

— Da cu politica, cum staţi, pe aicea, în satul D-voastră?

— Apoi nu stăm tocmai bine — ne răspunde unul.

— Cum aşa?

— 'Poi să vedeţi! De când cu propaganda asta, avem şi câte 7 partide 'ntr'o casă! Urgia lui D-zeu pe capul nostru, nu altaceva, ne răspunde altul, amărît din cale-afară. E o dihonie şi o sfadă' prin pospodăriile noastre, de-ţi vine câteodată, să-ţi iei lumea'n cap!

— Apoi bine, oameni ai lui D-zeu, pentru asta faceţi D-voasră politică, pentru a vă certa ca nişte păgâni?

— D'apoi ce să facem, păcatele noastre, că vin domni dela oraş şi ne spun câte şi mai câte, şi adevărate şi minciunoase, dar mai mult minciunoase decât adevărate, ne întartă pe unii împotriva altora de ne zăpăcesc mintea şi ne întunecă inima, iar noi, oameni fără învăţătură ce suntem, ne potrivim lor şi iac'aşa ne stricăm liniştea de geaba!

— Vedeţi că şi noi tot dela oraş suntem, dar n'am venit aici să vă'nvrăjbim şi nici nu vom lăsa pe aici ocări şi alte vorbe grele, căci noi am venit să vă unim, să vă arătăm cum să vă apăraţi mai uşor de acei care vă fură agoniseala pe nesimţite şi de jidani. Noi suntem legionari!

— Legionari sunteţi? Să trăiţi şi D-zeu vă ajute! Am mai auzit noi de legionari. Zice că umblă prin ţară şi fac dreptate. De-acum toată nădejdea e'ntr'înşii, *că doar nu noi, sfârlagii, 'om îndrepta ţara asta!*

Văzând că au cugetul drept şi curat, i-am mai întărit în credinţa lor, ne-am luat rămas bun şi dela moşnegii aceştia şi ne-am dus în drumul nostru.

La locul indicat de mai'nainte, se strânsese jumătate de sat, oameni din toate particele. Veniseră să ne vadă şi să ne audă ce vom spune. Unii, se vede că puşi la cale, se înarmaseră cu nişte ciomege respectabile. Noi, nici un băţ în mână. Aşa puţinţei la număr cum eram, ţinem o şedinţă de cuib, cum se cuvine: cu jurământ, cântece, apelul morţilor noştri şi celelalte. Dupăce le mai vorbeşte camaradul Surdu şi le mai spun şi eu câte ceva, oamenii au prins a se apropia de noi, a ne întreba de una de alta, a se sfătui cu noi despre câte şi mai câte nevoi de ale lor. Până şi ciomăgarii se muiaseră şi ei, se amestecară printre ceilalţi oameni şi ne ascultau cu atenţie şi fără nici o duşmănie.

La plecare, mulţi ne-au însoţit până la gară, şi-au luat rămas bun dela noi şi ne-au salutat, la plecarea trenului, cu mânile ridicate spre cer.

În tren, spre Cernăuţi, mi-a venit în gând vorba batrânului: *că doar nu noi, sfârlagii, 'om îndrepta ţara astă!*

Cât bun simţ, cât spirit autocritic, câtă sinceritate, câtă înţelepciune în vorba aceasta a bătrânului ţăran basarabean!

A stăruit ea câteva zile'n şir, in sufletul meu, vorba aceasta a moşneagului cu aşa putere, încât uneori mă făcea să râd un râs deschis şi sănătos de se uita lumea la mine bănuitoare că

Prima arestare

(Continuare din pag. 1-a)

— La Jilava?! Nu se poate!

— Ba da. Aşa am auzit.

Şi după o clipă de tăcere.

Cunoşti pe chestorul Călătorescu?

— Da.

— Roagă-l să dea ordin să nu ne lase.

— Să ne bată?!

— Da. La Jilava se bate.

Am să fiu bătut.! Mi se pare imposibil. Totuşi, în definitiv, de ce să nu fiu bătut?

Ciumetti e interogat de chestor. Aştept să-mi vie şi mie rândul. Ciumetti ese. Pe mine nu mă întreabă nimeni nimic.

Un domn civil, elegant între două vârste, ne strigă la catalog.

N'a fugit nimeni.

— Putem pleca, declară dl elegant.

— Jandarmi luaţi-i în primire. Unul de om.

Suntem luaţi în primire.

Jandarmul îşi înfige solid mâna în gulerul cămăşii, a hainei şi-a paltonului. Am impresia că e puţin nedelicat.

Mă întorc către dl elegant:

— Nu înţeleg să fiu luat de ceafă. Merg şi singur.

— Domnule avocat eu v'am dat în primirea jandarmului îmi răspunde zâmbind amabil domnul elegant.

Jandarmul îşi înfinge mai zdravăn pumnul în ceafă şi presează solid, cu genunchiul, şezutul d-lui avocat protestatar.

Scoborâm astfel scările.

In faţa Chesturei ne aşteaptă mai multe autobuze.

Sunt suit într'unul din ele împreună cu părintele Edineţi, cu Vasiliu şi cu Ciumetti. Restul autobuzului e înţesat de jandarmi.

Pornim.

Autobuzul ese în Bdul Pache Mergem probabil la Prefectură. Autobuzul o ia pe Calea Moşilor. Vom coti pesemne dela Piaţă la stânga, spre Văcăreşti. Autobuzul trece de piaţă şi se 'ndreaptă spre Bellu.

Mergem la Jilava.!

Trecem pe lângă Belu, pe lângă Cimitirul Evreesc, înainte pe şoseaua Giurgiului.

E încă întuneric beznă, — să tot fie şase sau şase jumătate.

Nimeni nu vorbeşte. Totul mi se pare aşa de ciudat. In trei ceasuri violare de domiciliu, percheziţie ilegală, sechestrare şi deportare... cu destinaţie necunoscută.

De ce nu m'ar bate?

Dar bine că nu trăim sub teroarea ţaristă sau — ferească Dumnezeu — hitleristă ci într'o adevărată democraţie. Şi că guvernul liberal e apărătorul civilizaţiei pe aceste oropsite meleaguri.

MIHAIL POLIHRONIADE

„Coborîre din abstract“

Ne vor rămâne neuitate cuvintele Generalului, când a lămurit odată prăbuşirea politică a d-lui Titulescu: „Poţi să ai oricât talent, poţi fi o inteligenţă oricât de strălucită, dar dacă nu ai înţelepciune, s'a isprăvit cu tine!“

Lipsa de înţelepciune a caracterizat cu deosebire ieşirile pseudo-naţionaliştilor împotriva pactului de neagresiune încheiat de Căpitan. Ea s'a vădit mai mare acolo unde talentul şi inteligenţa erau mai necontestate, la preşedintele suprem al naţional-creştinilor şi mai ales la preşedintele uniunii avocaţilor creştini. Ne mai vorbind de lătrătorii cei mici, unde nici deşteptăciune, nici cuminţenie nu-i cu putinţă a afla.

Trei bărbaţi de caracter s'au legat să imprime luptei electorale a grupărilor lor o linie de corectitudine şi eleganţă în afară de obiceiurile de până acum ale politicianismului românesc, dar care erau elementare ţinutei legionare. Cine avea de pierdut? Campionii abuzului şi ingerinţelor, ai rachiului constituţional şi ai bâtei legale, adică, după tradiţie, ceata satrapilor vremelnici dela cârma bietei ţări. Intre opoziţionişti, campaniile învrăjbitoare aveau să înceteze, buna cuviinţă şi buna credinţă aveau să le ia locul. Toate grupările neguvernamentale au fost chemate să se asocieze. Câteva din ele au refuzat. Simţeau că dacă trebue să renunţe la ponegrire, bâtă, clevetire, pierdeau temelia însăşi a propagandei lor şi atunci ce se mai alegea din campania electorală? Neagresiunea anihila justificarea existenţii lor negative. Au mai refuzat să adere, pentrucă din însăşi clipa în care li s'a propus un pact de pace, au întrevăzut putinţa exploatării electorale duşmănoase a unei convenţii de luptă dreaptă, de care se simţeau incapabili. Iată clipa în care şiretenia a biruit înţelepciunea. — „Vom spune că legionarii au trădat naţionalismul, că noi am rămas singurii lui chezaşi!“, se veseleau ei. Şi astfel s'au refuzat unui pact, care era condiţia însăşi a victoriei viitoare a naţionalismului în România. Din aceeaşi zi a început lamentabila campanie de răstălmăcire vicleană căzută astăzi în ridicul şi uitare, care a solidarizat pe cuzişti cu jidanii în suduirea pactului de neagresiune, deşi pentru motive diferite, între cari numai cele jidoveşti erau întemeiate.

„Dece s'au *unit* cu ţărăniştii şi nu cu naţionaliştii?“ întrebau făţarnic cei cari simulau obiectivitate desinteresată. Ce era făţarnic? — Că scuzau neaderarea altor naţionalişti pe scrupule ideologice, când de fapt ea se motiva îndoit prin gelozie politică („Dece Căpitanul *îl vrea* pe ei şi nu pe noi?“) şi mai ales prin neputinţa sufletească de a se afirma pe un plan de acţiune care cerea altă zestre morală decât aceea de care dispuneau ei.

Se pune aici problema de fond a *esenţei* şi *a justificării profunde* a unui pact politic, şi vorbind de acest lucru vom invedera că nicicând vaido-iorgo-cuziştii (naţionalismul de compromisuri) nu s'ar fi putut înălţa la o conlucrare cu Legiunea, că niciodată cuziştii nu s'ar fi riscat într'un pact cu ea, fie şi atât de anodin ca cel de neagresiune, deoarece lipseşte structurii lor morale tocmai elementul spiritual categoric, răspicat, eroic, care să-i răpească dincolo de conservatismul becisnic caracteristic politicei fripturiste. Cuziştii s'au ruşinat de pactul de neagresiune ca şi eroina lui Coşbuc de puntea lui Rumi. Pactul de neagresiune a fost o piatră de încercare şi de hotar, împărţind grupările politice româneşti pe două planuri structural deosebite: de-oparte cele însufleţite de duhul marilor rupturi, iubitoare de atitudini răspicate, de alta pe toţi oportuniştii, jucători la bursa favorurilor politice. Pactul a grupat trei elemente care îşi iau ideologia în serios şi care, fiecare în felul său, voesc să reformeze ţara, desfiinţând radical şi înlocuind tot ceeace se vede azi, ca moravuri politice, ca organizare sau chiar ca ordine socială. Cei care n'au aderat, sunt prin structură scontatori de conjuncturi politicianiste cari, hai să fim mărinimoşi, ar mai corecta câte ceva pe ici pe colo ca să-şi facă nume, dar n'ar schimba şi înlocui radical nimic. Aceştia ameţesc numai gândindu-se la dispariţia partidului liberal, a cărui existenţă o condiţionează pe a lor. Ei sunt când ajutătorii, când detractorii guvernamentalilor, dar oricum fac parte din caravana pe care o latră şi care îi hrăneşte. Cuziştii au fost totdeauna legaţi de liberali prin cordon ombilical. Cum puteau ei să risce aventura tăerii lui, spre a muri de inaniţie în necunoscutul viitorului? Ei şovăie să întreprindă ceva pe seamă proprie, şi se sfiesc de răspunderea înfăptuirii unei Românii noi. Ei sunt o anexă liberală de dreapta, contrabalans pentru social-democraţi, cari joacă acelaş rol pe aripa stângă. Iar Frontul Românesc s'a plasat ca piesă oportunistă în angrenajul şleicherist oficial care caută să lecuiască ţara de „extremism“ după principiul „similia similibus“.

Componenţii pactului de neagresiune se situiază în contrast izbitor cu mişunarea politicianistă. Pactul însemnează recunoaşterea unei identităţi de plan, deşi elementele deosebitoare rămân inconciliabile. Cele trei grupări consitue cu adevărat *opoziţia*, ireductibilă şi totală, faţă de tot peisajul guvernamentalist actual. Se scrie şi se vorbeşte justificat de un *front al demnităţii*. Ţintind la realizarea viitorului românesc, mişcarea legionară care se cunoaşte drept cel mai neînduplecat şi mai vânjos element din pact, înţelege să dobândească guvernarea aşa cum vrea ea, nu cum se dă azi. Zâmbrele şi clevetirile, vin dela cei cărora nu le-a dat mâna să înfrunte un asemenea destin. Astfel, prin planul de destin, Legiunea e mai aproape azi de d. Maniu, oricât prin ideologie s'ar apropia de ea d-nii Iorga, Vaida sau Cuza. Una e structura şi alta ideologia. Căci d-nii Iorga, Vaida sau Cuza nu se vor ridica niciodată pe planul de destin al Legiunii, de rupere radicală de trecut, de creare din temelii a viitorului. Pactul recent a deosebit lumea politică românească în două: deoparte luptătorii,

---

râd aşa din senin, iar alte ori îmi lăsa o amăreală în fundul sufletului şi atunci îmi venia să-i zic moşului aşa: — Da, moşule, ai dreptate! Aşa-i! Sfârlagii nu sunt ei vrednici să aducă vreo îndreptare ţării acesteia. Dar să ştii că nu numai sfârlagii cei bătrâni la trup şi la suflet nu sunt oameni de ispravă. Sunt şi sfârlagi tineri la trup, dar îmbătrâniţi şi stricaţi la suflet. Aceştia sunt mai răi decât toţi.

Sfârlagi sunt, moşule, toţi aceia care, într'un fel sau altul, pradă avutul statului, al comunei sau al bieţilor oameni;

sfârlagi sunt dascălii noştri care servesc la şcolile cele jidăneşti de ne umplu ţara cu studenţi jidani care otrăvesc atâtea cu scrierile şi vorba lor suflete creştineşti;

sfârlagi sunt toţi beţivanii, leneşii şi ticăloşii care nu-şi îngrijesc copiii cum trebue;

sfârlagi sunt aceia care atâţia ani de zile i-au prigonit, cu aşa sălbătăcie, pe legionari, pentru credinţa lor tare în mântuirea şi învierea neamului românesc, vârîndu-i în pământ, îngropându-i de vii şi schingiuindu-i în toate felurile;

sfârlagi sunt aceia care, cu sau fără voie, întunecă şi încurcă drumurile cele fireşti ale vieţii neamului nostru, aşa cum le-a săpat D-zeu;

sfârlagi sunt toţi aceştia, moşule, iar nu oameni ca d-ta care ai un cuget aşa de drept şi un suflet aşa de curat! D-ta, moşule, ai un suflet de legionar şi poţi sta cât de aproape de inima Căpitanului.

Sfârlagii, se svârcolesc ei ca pe jar şi nu ştiu ce-ar face ca să scape de răspunderea nelegiuirilor fără de număr ce le-au săvârşit. Dar zădarnică li-i svârcolirea şi târzielnică mustrarea de cuget, căci iată, mândră şi curată, ca un soare, se ridică, peste toată ţara, Legiunea Arhanghelului celui cu sabia de foc.

CLAUDIU USATIUC

Literatură şi revoluţie

După atâta amar de vreme, după atâtea dibueli şi născociri, în sfârşit putem vorbi despre epicul nostru păstrat pretutindeni în tabere cu vis şi ţarină, cu dor şi legende şi găsit de vârful unei săbii şi cântecul unui haiduc.

În ultimii ani — ştiţi prea bine — nu se mai desluşia nimic. „Viaţa literară" oferea galant zeci de vagoane cu traduceri (tâmpite) din scriitorii americani, englezi, etc., romane poliţiste sau de aventuri, bine înţeles cu bunăvoinţa traducătorului (mai întotdeauna jidan) adaptate mentalităţii curente a trotoarului şi cerinţelor lui Israel.

*

Câteva focuri au deschis cu puţini ani în urmă, răsboiul. Un răsboiu lent. Un răsboiu de adâncimi nebănuite, care va purta pe umeri dealungul veacurilor întreg destinul neamului.

La început — cum era şi firesc — nu s'a înţeles nimic. Un singur amănunt poate reţine: amănuntul unei vârste deochiată de „experienţele" de până aci şi în urmă câteva semne au început mici fulgeraşi. Acele semne iniţiau cerul şi drumurile unui veac românesc. Tinerii de atunci aveau de luptat cu toţi duşmanii şi cu multe, foarte multe piedici. Nici-o clipă de linişte de-atunci nici un moment pierdut. Totul se petrecea subt ochii liniştiţi ai tuturora.

Au trecut mereu ani încarcaţi cu morminte, cu cântece şi sânge. Lupta era mare. Lupta era grea cum grea este şi astăzi. Permanent zorii biruinţei s'au arătat. Dar nu era vorba numai de o biruinţă eftină a unui luptător. Era o biruinţă care va închega toată spiritualitatea noastră, toate posibilităţile noastre creatoare.

Şi iată, odată cu primul mormânt legionar, o legendă, un cântec. Mormintele se înmulţeau şi odată cu aceste morminte legendele şi baladele. De aci răsări o viaţă a noastră care va înlătura fatal tot ce era necurată adunătură.

Aşa s'a şi întâmplat.

Din mormintele aceste, din sângele lor au răsărit apoi atâtea flori, ghirlande întregi, ghirlande mari pentru brâul de foc al ţării.

Şi plinirea a început să se arate. Peste tot din luptă şi cântec.

S'a întors plaiul şi muntele, s'au întors ochii de foc ai zilelor de vrajă neînchipuită.

Ce este drept, erau primite cu mirare. Dar erau primite în toată plinătatea adevărului lor.

Iar astăzi am ajuns la bucuria câtorva constatări.

Cerul nostru se arată peste tot. În literatură, în plastică, în muzică; (pentruca să nu mai vorbim aci de vijelioasa bătălie a comerţului românesc, etc.)

Recenta expoziţie a presei şi artei legionare a dovedit-o.

Revenim asupra subiectului nostru iniţial. În literatură, care este cea mai facilă artă — cea mai facilă întrucât îşi caută permanent un teren şi o atmosferă de adaptare şi desvoltare în literatură zic, am trecut repede dela formele şi curentele anarhice de eri, la o formă şi un conţinut specific românesc. Până în anii trecuţi, 2—3 la număr, toate fantomele diferitelor cenacluri elveţiene cutreerau pela noi şi noi pe toate le primeam drăgăstos.

Pentruca astăzi să nu mai recunoaştem nimic. Tristan Ţara şi toată liota de cabotini cutreerători, după — Dumnezeu ştie ce „punct" al existenţei lor sterpe sunt absenţi.

În loc s'au ridicat ca în poveste câteva spade aşezate fiecare pentru o răscruce de drumuri în istorie.

Aceste spade le aşteptăm să tot crească, şi le vedem ridicându-se.

Abia acum literatură căreia până astăzi nu-i găseam locul între morminte, în bătălii, o vedem servind.

Câţiva soldaţi îi păzesc drumul; alţii îl descântă şi toţi îl ară.

Ziua de eri am văzut-o. Pentru ziua de mâine sunt mai pregătiţi.

GABRIEL BĂLĂNESCU

---

de alta oportuniştii. Un luptător de dreapta va fi totdeauna mai departe prin structura sufletească de un oportunist de dreapta decât de alt luptător, de centru sau şi de stânga. Luptătorii întruniţi nu-şi cedează reciproc nimic din intransigenţa convingerilor lor, dimpotrivă fiecare e stimulat să rămâe ceeace este. Dar a pune alături luptători cu oportunişti, unii trăind *pentru* un crez, ceilalţi *din* el, este o nerozie. În toiul luptei amestecul se desagregă, oportuniştii ar face ca armatele ruseşti la 1917 în Moldova, părăsind posturile şi vânzând victoria pentru un profit personal imediat. Defecţiunile cuziste către liberali dau o idee de valoarea combativă a lor împotriva celor mai înverşunaţi duşmani ai Legiunii.

Armistiţiul încheiat între luptători a delimitat pe oportunişti. Ei s'au exclus singuri, vădind o mişcătoare sinceritate în alegerea locului ce li se cuvine în parcul politic românesc. Pentrucă pactul i-a silit la identificare, pentrucă, datorită lui, alegerile se vor apropia de „jocul curat" (fair play), cei ce se cred loviţi în „interesele" lor se răzbună vorbind. Aici începe sfârşitul înţelepciunii lor. Limbuţia e de multe ori primejdioasă şi multe fericiri s'au năruit din pricina ei. Ştiam că întemeerea viitorului românesc nu se va face fără prăbuşiri. Cine e de vină dacă vor fi mai multe decât credeam până azi?

S. E. BARBU

Intoarcere în veacuri

Mişcarea legionară, acest duh de viaţă nouă, nu arare ori a poposit în paginile istoriei noastre. E logic dealtfel ca o mişcare ce va creia în istorie, să se alimenteze din istorie. Sunt atâtea zarişti şi luminişuri în cartea vieţii neamului nostru! Iar întoarcerea în ele, e reconfortantă şi rodnică: ne ridică peste beteşugurile şi peisajul vulgar al zilelor de azi. Nu e acesta un romantism. Sau dacă vreţi, fie şi aşa. E sănătos un asemenea romantism. L-aş dori contaminat de acest romantism „istoric" pe oricare tânăr din România. Urmând acestor sentimente, în vara anului 1935, am pornit la drum, să scriu o carte documentară, care să cuprindă efortul tuturor dascălilor din Ardeal şi Banat pe târâm cultural-naţional. Este adevărat că nu sunt eu cel dintâi care încerc acest lucru. Voi scrie despre cei ce nu s'a scris, sau şi dacă s'a scris, s'a scris f. puţin. „Eroii" cărţii mele vor fi *învăţătorii*, care complet uitaţi astăzi, strigă par'că din morminte: tineri ai României pe care noi deabia am îndrăsnit a o visa, răscoliţi arhivele, cercetaţi cărţile vechi; din ele veţi vedea că nu merităm o asemenea grea şi apăsătoare uitare, cu care neaţi obişnuit!

Intr'adevăr, începând dela acel *Toader Dăscălul*, din Feldru Năsăudului chemat să instrueze copiii logofătului Pătraşcu Ciogolea din Calafindeştii Bucovinei (1627), şi până la modestul învăţător tânăr din vremile noastre, breasla aceasta are un lung şi bogat şir de luptători mari pentru luminarea şi conservarea neamului nostru, de sus din Maramureşul Muşatilor şi până la cetatea Branului; din răsărit, dela isvoarele Mureşului şi până jos la buza Dunării, pe plaiurile Banatului, o singură năzuinţă, o singură ţintă la aceşti mucenici: trezirea neamului din iobăgia spiritului, din umilinţele sub care şi-a curbat sufletul,

M'a îndemnat încă ceva la scrierea acestei cărţi în istoria literaturii noastre, mai ales din sec. XVII, XVIII şi începutul celui de al XIX-lea, au fost ignorate şi eliminate unele valori literare, care din întâmplare, au fost

învăţători. E vina lor! Nu, ci a cercetătorilor literari, grăbiţi, superficiali şi uneori, de reacredinţă. Nu-l numesc pe dl N. Iorga între aceştia; d-sa, cel puţin, acceptă o observaţie şi rectifică o greşală dovedită. Dar ceilalţi biografi şi istoriografi literari, nu-şi mai iau osteneala unei revizuiri conştiincioase dela o ediţie la alta. Toate acestea, la timpul său, le voi pune sub ochii atâtor „haneşi", predesci, drăgani şi altor iubitori de cercetări literare.

Oprindu-mă asupra contribuţiei învăţătorilor din Ardeal şi Banat la desvoltarea culturii noastre, nu urmăresc decât să scutur colbul uitării de pe numele învăţătorilor al căror debit cultural (scriitoricesc) şi naţional (politic) i-ar îndreptăţi la memoria noastră, servind în acelaş timp pildă de muncă şi idealism celor pentru care cartea, slova tipărită în rânduri sau în fluid de vers, e un vehicul de mâna a . . . şaptea.

Şi, Doamne, mulţi sunt d'ăştia. . .

NICOLAE ALBU

C R O N I C I

CĂRŢI

■ **Sociologia şi arta guvernării,** noua carte a d-lui profesor Traian Brăileanu, va constitui una dintre pietrele de temelie pentru fundamentarea ştiinţifică a fenomenului legionar. Un volum compact şi dens de 260 pagini, ne prezintă, formând o impresionantă unitate, 25 de articole publicate în revistele Insemnări Sociologice, Axa şi Revista de Pedagogie. De pe câmpul de luptă, în care ne găsim în prezent toţi legionarii, semnalăm astăzi numai ieşirea la lumină a acestei cărţi. O vom prezenta cititorilor noştri într'un articol din n-rul proxim. ■ **Ion I. Moţa — Liga Naţiunilor, idealul, viciile şi primejdiile ei.** Sub acest titlu a apărut de curând, la Cluj, conferinţa ţinută de Ionel Moţa la 15 Decembrie 1929 la cercul de studii al centrului studenţesc Bucureşti. Intr'o vreme când instituţiunea dela Geneva apărea în ochii orbiţi ai lumii întregi tronând infailibilă asupra destinului popoarelor, Ionel Moţa a arătat cu o argumentaţie zdrobitoare falimentul inevitabil, în 1937 definitiv, al acestui produs francmasono-iudeu. Pe lângă studiul său temeinic: La securité juridique dans la Société des Nations, pe lângă articolul din Axa şi apoi din „Cranii de lemn": Spiritul Genevei — broşura aceasta este o înfăţişare în adevărata ei lumină accesibilă oricui şi succint făcută, a Societăţii Naţiunilor. Instituţie eminamente politică, răzimată pe arbitrar şi promovându-l, căci îi lipseşte fondul de principii şi regule juridice; tinzând la ştirbirea suveranităţii statelor în beneficiul unui supraguvernământ, iar în ordine spirituală urmărind crearea unui spirit internaţionalist şi liber cugetător — „umanitar" — deci, împotriva spiritului creştin şi a culturilor naţionale; iată câteva considerente pentru cari Ionel Moţa punea imperativul: „Această Societate trebue nesocotită şi desfiinţată". Astăzi, după ce şi Italia a părăsit-o, am ajuns în câmpul faptelor.

ION NEGURĂ

■ **Gabriel Drăgan**: *Trofee de aur*, poezii, edit. Cugetarea, Bucureşti. Pe dl. G. Drăgan îl cunoaştem mai demult, din diversele reviste literare, unde a publicat poezii, drept un poet vizionar cu nuanţată sensibilitate şi frumoase colorituri lirice. Din ansamblul volumului reese şi originalitatea în pastel a autorului Trofeelor de aur mai ales din poeziile cari formează ciclul „Pajişti de mărgean" Nu mai puţin adevărat e că şi celelalte cicluri: „Moarte şi ideal", „Ceaslov cu adoraţii", mărturisec calitatea talentului d-lui Gabriel Drăgan. ■ **Cardinalul Wiseman**: *Fabiola sau biserica din catacombe* roman, trad. de Al. Lascarov-Moldovanu, edit. Cugetarea Bucureşti. In ultima vreme se scriu foarte puţine cărţi morale, cari să preamărească virtuţile omeneşti, în aşa fel încât să devie un îndreptar pentru cei cari au nevoie de o axă spirituală Una din aceste rarităţi e şi cartea cardinalului Wiseman, care descrie minunat sublimul sufletului creştin călit în suferinţi. Tipuri ca mama lui Pancratiu, dascălul Cassianu preoţii Dionisiu, Lucianus, sclava Miriam sau satanica Fabiola, etc. sânt momente de răbdare şi virtuţi pentru triumful credinţei creştine Romanul e scris viu, atrăgător şi se citeşte cu pasiune. ■ **N. Landmis-Andreescu**: *Semne şi mituri*, cu un cuvânt de deschidere de Nicolae Roşu, edit. Lanuri Mediaş; 1937. Volumul de esseuri critice al d-lui N. Ladmios-Andreescu, întruchipează sensibilitatea discernământului şi o riguroasă disciplină de logică literară. Linia de mişcare a procesului tinerei generaţii lirice, care luptă pentru cucerirea unor perspective noui, reliefează substanţial conturul aspiraţiilor ei; şi, prin o justificare sintetică, avizează locul de integrare în timp al ei. Nu mai puţin adevărat e că şi celelalte capitole Voyageurs traquès Grup apolinic, Edorado, ca o mărturisire de credinţă, evidenţiază o luciditate critică şi un spirit îndrăzneţ, capabil să ridice la mari temperaturi problemele veacului. Nu mai spaţiul rezervat criticilor literare, nu ne îngăduie o mai largă prezentare a volumului.

GEORGE DRUMUR

MUZICALE

■ Lui **Mihai Jora** i s'a decernat premiul naţional de compoziţie. Printre muzicanţii vremurilor noastre profesorul Mihai Jora este o personalitate pe cât de complexă pe atât de interesantă. De aceia această încoronare nu este o consacrare ci numai o recunoaştere a unei valori ce şi-a asigurat de mult un rol hotărâtor în istoria culturii noastre. ■ **D. Coriolan Petranu** porneşte o acţiune de explicare a poziţiunii pe care o are Béla Bartók faţă de muzica românească. Aşteptăm cu înfrigurare desfăşurarea amplă a unei polemici întemeiate pe argumente de ştiinţă, în care va trebui să se stabilească adevărul ocolit, în unele privinţe, în cercetările lui Béla Bartók. ■ **Tit Tarnavschi** şi **George Manoliu** au dat o seară de sonate în sala teatrului naţional. Musicalitatea în primul rând, apoi condiţiunile tehnice de executare, îi aşează pe primul plan al vieţii noastre muzicale. ■ D. locotenent **Rădulescu**, conducătorul orchestrei 3 Grăniceri, pregăteşte o serie de concerte pentru cari are de gând să invite o serie din **muzicanţii români de azi**. Domnia sa nu este, ceiace au fost înaintaşii săi, şef de muzică. Activitatea ce o desfăşoară conturează o personalitate. ■ **Paul Constantinescu** pregăteşte tipărirea liturghiei sale în stil psaltic. Tot el a luat premiul de compoziţie al societăţii filarmonice din Cernăuţi pentru o simfonie. ■ Remarcăm dintre cântecele tipărite la „Fundaţiile Regale" de Mihai Jora, acel minunat „cântec din fluer" după cuvinte de Tudor Arghezi, psalmodiere senină prin care străbate mistica adâncă a acestui pământ răsăritean. ■ **George Enescu** a cântat din nou la Cernăuţi. Acelaşi titan al înţelegerii muzicale, păcat numai că, în ceiace priveşte organizarea materială a concertelor, a ajuns pe mâna lui Coheu. Rolul acestui evreu în viaţa maestrului trece de orice închipuire. Au încercat câteva suflete neliniştite de tineri artişti să se apropie de maestru pentru a-şi verifica năzuinţele şi nu li s'a permis să intre. In schimb am auzit că nişte jidănaşi să-i fi ţinut tovărăşie tot timpul. Inţelegem dece printre descoperirile de talente ale lui Enescu se numără Jehudy Menuhim şi nu vr'un umil copil de mocan rătăcit în vr'o şcoală normală, cu sufletul curat ca o colindă.

LIVIU RUSU

INSEMNARI

■ Literatura noui spiritualităţi româneşti, îşi măreşte continuu atmosfera ei de autentică energie htonică! Urmăriţi publicaţiile ultimului timp şi vă veţi convinge. Toată această frământare de artă românească e sensul cel mai firesc al totalei noastre ridicări la suprafaţa adevărului istoric, pentru îndeplinirea destinului ce ni este păstrat frumos, undeva în veacuri, de bunul Dumnezeu. ■ Insănătoşarea organismului românesc, ca entitate etnică, se observă prin felul cum se manifestă forţele sale creatoare, atât pe plan politic cât şi cel al culturii naţionale. ■ Se spune că d-l Lovinescu ar mai fi scris un roman. Fapt divers. Insă trist pentru editor şi pentru librari, de cititori nici nu mai poate fi vorba. ■ Adevărul literar, s'a ocupat într'un număr al său de modestia Iconar-ului, prin omul de cauciuc al celui mai celebru cretin literar, prezent şi el în rândul romancierilor rataţi. Drept răspuns, amintim că numai 2 ani de existenţă ai revistei bucovinene, au însemnat mult mai mult decât tot trecutul gastronomic al jidovilor dela „Adivor". De o camdată atât. ■ Există şi la noi o anumită burghezie literară umflată în osânză, şi băgată prin diverse consilii de administaţie. Nu mai produce nimic fiindcă nu e capabilă. Tot putregaiul acesta se cere ars. Drumul tinereţii nu trebuie împiedicat de descompuneri şi rânceziri. ■ Toată râia literară a jidanilor, cari nu pot vedea adevărul lucrurilor, din cauza conjuncturii, a început să dispară. Deşi nu şi-au dat definitiv seama că negoţul cu mărunţişuri e tot celace pot face, totuşi dispariţia unor libidinoase exemplare semite din scrisul românesc, e un lucru care ne bucură. Foştii vânzători de ouă, scrumbii şi măsline stricate revin acolo unde li-e locul. Ce mai contează astăzi un Aderca, Blecher, Moscovici, Baltazar, Călugăru, Hechter, Peltz, Bonciu, Braunstein, Munteanu, Soreanu, Sergiu Dan şi toţi ceilalţi cu nume voevodale. Aceştia au introdus în scrisul românesc toată pervertirea şi corupţia, caracteristicele esenţiale ale rasei. In ziaristică: şantajul; în literatură: pornografia; în politică: corupţia. Un imens scuipat trebuie să le acopere scăfârliile. ■ Ne-a sosit Buletinul institutului social al Basarabiei. Volumul compact cuprinde o serie de articole şi studii interesante. Monografiile celor două sate ne aduc multe date inedite din viaţa rurală basarabeană. ■ Un nume de care se va vorbi odată: Ion Vaipan. Un tânăr student, lipsit de multe ca toţi studenţii, însă un portretist de viitor. ■ D. Niculae Rusu, secretar de redacţie al revistei „Eu şi Europa", pregăteşte două volume de versuri. Cunoscându-i temperamentul liric, aşteptăm cele promise. ■ D-l O. Popadima se ocupă într'un număr din Sfarmă-Piatră despre Iconar. Credem că d-sa cunoaşte destul de bine sensul mişcării literare bucovinene, pentruca să mai fie nevoie de explicaţii. ■ S'a scris în dese rânduri despre pacostea presei jidoveşti din Cernăuţi. Patru fiţuici otrăvesc zilnic pe bieţii cetăţeni. Deşi autorităţile în drept, în loc să sprijine oficial şantajul şi prostituţia gazetărească a analfabeţilor galiţienii, ar putea susţine cu banii respectivi un organ zilnic românesc, care să se măsure măcar cât de puţin cu Bună-Vestire. Insă atunci n'ar avea cine publica fotografiile atâtor nulităţi politice. Ce grozăvie .... Iar pentru o reconstituire istorică sânt necesare şi fosilele. Cui să treacă prin cap că au existat „celebrităţi" ca Arpad Apháty, Băncescu, Cojocaru etc. etc.? ■ Geneza metaforei şi geneza culturii, este ultimul studiu filosofic al academicianului tinerei generaţii, Lucian Blaga, prin a cărui înaltă concepţie şi claritate logică se străvede toată drama sufletului românesc! ■ In editura Cugetarea a apărut mult aşteptatul roman Tigrii de d-l Dragoş Protopopescu, a cărui apariţie e anticipată de altfel în Fortul 13, de unde bănuiam însă titlul „Cerbii". Noul roman închide în paginile sale tragedia unui tineret, capabil să-şi iubească ţara până la identificare complectă cu destinele ei. ■ O nouă revistă literară „Troiţa", sub conducerea d-lui Ion Hodoş, împlineşte o mare necesitate. Aduce o închegare de colaboratori tineri şi talentaţi. ■ A apărut recent o antologie a 13 poeţi tineri, cari au scris poezii de dragoste. Faţă de celace trebuie să însemne generaţia sacrificiului în noua spiritualitatea românească, asemenea gesturi sânt mai mult decât puerile: ele degradează tinereţea. ■ Calendarul eparhiei bucovinene îngrijit de părintele Gh. Antonovici a apărut cu un material literar puţin obişnuit unor asemenea periodice anuale. Colaborările distinse îi dau o ţinută ireproşabilă, care învederează bunul şimţ şi o sănătoasă înţelegere a faptului cultural. ■ Revista „Insemnări sociologice" a savantului prof. Traian Brăileanu continuă cu o legionărească punctualitate, apariţia. Fiecare număr aduce deslegarea şi interpretarea marelor noastre probleme naţionale. ■ Finul intelectual al generaţiei tinere, care a creat relieful unei spiritualităţi în prisma lucidităţii româneşti, d. Constantin Noica, a scos în editura „Vremea" un nou volum de esseuri filosofice „De caelo". Timpul fiind prea scurt, căci despre apariţia volumului d-sale, am luat cunoştiinţă la închiderea materialui pentru revistă, vom desprinde în n-rul viitor al Iconar-ului perspectivele orizontice ce le deschide, în înţelegerea şi interpretarea anumitor fenomene sufleteşti, De caelo.

George Drumur

■ Guvernul a dat dispoziţiile necesare ca, începând cu luna Decemvrie, ultima curbă de sacrificiu care se aplicase asupra salariilor funcţionarilor administrativi şi a corpului didactic, să fie ridicată, iar plata salariilor să se facă, de astădată în mod excepţional, începând cu ziua de 16./XII. Vrea să-i convingă pe bieţii funcţionari că se preocupă de soarta lor! Dar acest guvern nu strigă oare, de mai bine de doi ani, că a izbutit să creeze, prin măsurile chibzuite care le-a luat, o stare economică înfloritoare în toată ţara? Şi atunci, dacă lucrurile stau aşa, de ce s'a trezit taman şi abia acum, în luna alegerilor, să mai taie o curbă de sacrificiu, şi dece n'a făcut aceasta cu 2 ani în urmă, când de fapt „prin măsurile chibzuite ce le-a luat", a scumpit vieaţa cu cel puţin 30%? Bieţi funcţionari! Guvernul acesta, ca şi toate celelalte, dupăce v'a ţinut mereu în stare de sclăvie, vă mai crede şi puţinţel la minte! Ehei, s'a schimbat acum şi lumea aceasta obijduită a funcţionarilor, d-lor guvernanţi! N'o mai puteţi duce nici cu zăhărelu şi nici cu ameninţările. Ce D-zeu, cât timp vă mai trebue ca să pricepeţi? ■ Ministerul de interne a interzis, sub sancţiune severă, lipirea afişelor electorale pe edificiile publice. Opoziţia s'a conformat acestei dispoziţiuni. Partidul liberal dinulist însă a îmbrăcat primăriile cu afişele sale. Cine nu crede să se uite unde e primăria oraşului Cernăuţi. Imposibil s'o descopere. In locul ei va găşi un morman (era să zic un mormânt) de afişe liberale. Ba până şi edificiul jandarmeriei are şi el câteva afişe de acestea. Şi atunci cine sunt aceia care calcă, mai întâiu, legile şi dispoziţiunile ministerelor, dând exemple de desordine, anarhie? Să cerem aplicarea sancţiunilor celor severe ce ni s'au promis? Ei asta, doar nu suntem în mintea copiilor! Legile sunt ele bune, dar numai pentru cei proşti — asta a fost doar morala liberală de totdeauna. Linişte camarazi! Lăsaţi-i să-şi lipească în voie afişele, pe primării, pe prefecturi, pe toate edificiile publice, de jos şi până sus pe hogeaguri, ca să-şi ia rămas bun dela ele. Sunt doar afişele mortuoare ale liberalismului.

Cl. Usatiuc

■ **Răboj.** Ne-a fost dat nouă legionarilor să răbdăm, intru biruinţa neamului rumânesc, toate mişeliile şi toate crimele. Şi aceasta pentru a ne învrednici de biruinţe şi de istorie. Le-am răbdat şi le-om mai rabda senini. Dar avem datoria să le însemnăm pe răbojul tuturor chinurilor acestei generaţii. E vorba de mişeliile şi calomniile cu cari am fost cinstiţi în ultima campanie electorală şi de vieţile curate ale camarazilor cărora liberalii şi cuziştii le-au luat, în mod ticălos, viaţa. Şi e bine să însemnăm. Mai ieri a căzut ucis de cuzişti la Siret legionarul Mihai Ţurcan care, ieşia împreună cu alţi camarazi de la sediul organizaţiei de acolo. Vreau să spun numai atât: va veni ziua când lumea va deosebi crima de pedeapsă. Legionarii, în viaţa lor, au pedepsit. Cuziştii şi liberalii săvârşesc crime. Pentru asta, ne va dărui, destinul rumânesc şi o zi de supremă pedeapsă. — A spus Căpitanul: „Cei ce ne vor ucide vor avea nume de mişei şi vor fi blestemaţi din neam în neam."

Vasile I. Posteucă

REDACŢIONALE

■ ICONAR-UL apare odată pe lună. Abonamentul anual: 60 lei. Redacţia şi administraţia este în Piaţa Unirii N-rul 3, Cernăuţi, Directori: Liviu Rusu şi Mircea Streinul. Secretari de redacţie: Ion Negură şi George Drumur. ■ Ii rugăm pe domnii colaboratori să ne trimită manuscrise citeţe şi revăzute; altfel nu vor fi luat în considerare. ■ Poşta redacţiei n'avem. Cine doreşte vre-un răspuns este rugat să adaoge timbrele poştale necesare. ■ D-nii autori, cari doresc să li se recenzeze operele sunt rugaţi a ni le trimite în dublu exemplar. ■ Anul III, N-rul 3; Noembrie 1937.

Tipografia „Mitropolitul Silvestru" Cernăuţi, Piaţa Unirii No. 3 (Palatul Naţional